

Abstract

Annotated Bibliographies of Theses on King Vajiravudh

Rungpha Thinothai
Thippawan Kallakrisna

The compilation of bibliographies and annotated bibliographies on King Vajiravudh is carried out with an aim to compile and disseminate the research works of Chulalongkorn University graduate students with special emphasis given to those relating to the royal activities, royal convention as well as the socio-economic condition of the country in King Vajiravudh's period. These included in this study come from the Chulalongkorn University Theses Collection of the Central Library. Twenty (20) titles of annotated bibliographies of CU theses directly relating to King Vajiravudh and 31 titles of bibliographies of those containing some information on this king are provided.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณนิทัศน์วิทยานิพนธ์ เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

รุ่งฟ้า ฐิโณทัย*

ทิพวรรณ กาลกฤษณ์**

การรวบรวมบรรณานุกรมและจัดทำบรรณนิทัศน์วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมเผยแพร่งานวิจัยของนิสิตมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับพระราชกรณียกิจ พระราชนิยม ตลอดจนภาวะเศรษฐกิจสังคมในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 และนับเป็นโอกาสที่จะได้ร่วมเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้กับงานสัปดาห์มหาธีรราชานุสรณ์ ซึ่งสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดขึ้นในระหว่างวันที่ 18-25 พฤศจิกายน 2531 รายชื่อวิทยานิพนธ์ที่รวบรวมไว้เป็นครั้งแรกนี้ ได้จากรายการบัตรของงานวิทยานิพนธ์ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโดยตรง จำนวน 20 เรื่อง และเพื่อเป็นการเสริมบรรณนิทัศน์ดังกล่าวให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้รวบรวมจึงได้จัดทำบรรณานุกรมวิทยานิพนธ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องไว้คอนท้าย ซึ่งหวังว่าผู้สนใจจะได้รับประโยชน์ตามสมควร

กรรกริรมย์ สุวรรณานนท์. "พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการสร้างชาติไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

ศึกษาการดำเนินการสร้างชาติไทยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในด้านพระบรมราโชบายและพระราชกรณียกิจในการปกครองประเทศ สาเหตุที่มา และภูมิหลังต่างๆ แห่งแนวพระราชดำริ พระราชประสงค์หรือการตัดสินใจพระราชหฤทัยในการใช้พระบรมราโชบายวิเคราะห์ความสำเร็จ ความล้มเหลว อุปสรรค ปัจจัยต่างๆ และผลต่อการพัฒนาประเทศ ตลอดจนผลกระทบต่อนโยบายของรัฐบาลในสมัยหลังที่ใช้นโยบายเดียวกันนี้เป็นหลักในการบริหารประเทศ ผลการศึกษาพบว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพยายามสร้างชาติให้มีความเป็นเอกภาพทั้งด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของชนในชาติ โดยใช้แนวความคิดเรื่องชาตินิยมเป็นพื้นฐานในการปกครองและการต่างประเทศ แต่ปรากฏว่าต้องทรงเผชิญอุปสรรคทั้งที่เป็นปัญหาจากเนื้อหาสาระ วิธีดำเนินการ และเงื่อนไขต่างๆ ในตัวของนโยบายเอง และจากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกประเทศ นอกจากนี้พระอุปนิสัยและภูมิหลังส่วนพระองค์ก็มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพระบรมราโชบายจึงไม่อาจสรุปได้ว่า การสร้างชาติประสบผลสำเร็จเต็มที่หรือล้มเหลวโดยสิ้นเชิง เพราะมีทั้งผลดีและผลเสียต่อการพัฒนาระบบการเมือง สังคม และภาวะเศรษฐกิจของชาติ

* รุ่งฟ้า ฐิโณทัย อม. (บรรณารักษศาสตร์) บรรณารักษ์ 5 หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** ทิพวรรณ กาลกฤษณ์ อม. (บรรณารักษศาสตร์) บรรณารักษ์ 5 หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กุหลาบ ไม่เรียง. "วิจารณ์เรื่องมัทนะพาธาหรือตำนานดอกกุหลาบ บทพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระ-
 ราชามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาคณะอักษร
 ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2468-88.

ศึกษาตัวละคร เนื้อเรื่อง รูป (form) ของบทละคร การดำเนินเรื่อง โครงเรื่อง นิสัยตัวละคร จาก
 คนตรีและฉันทลักษณ์ พบว่าเป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่าทั้งในด้านบทละครและเป็นวรรณคดีสำหรับอ่าน มีความ
 ไพเราะในจังหวะเสียงของฉันทลักษณ์ ทำให้เกิดเป็นเสียงดนตรีขึ้นในตัวเอง และความไพเราะอันเกิดจากกวีโวหาร ซึ่ง
 ถ่ายทอดมาถึงผู้อ่านให้เกิดความรู้สึกซาบซึ้ง มองเห็นภาพหรือมีอารมณ์ร่วมไปกับกวี นับว่าเป็นวรรณกรรมที่
 เปรียบพร้อมด้วยวรรณศิลป์และวรรณศิลป์อย่างที่ไม่มีความประเทภบทละครเรื่องใดจะทัดเทียมได้ นอกจากนี้
 ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมพระราชประวัติ ที่มาของนามแฝงและงานพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้า
 อยู่หัว ทั้ง 3 ประเภท คือ ละคร ร้อยแก้ว และร้อยกรองไว้ในบทที่ 1-2 อีกด้วย

จันทร์รัตน์ ประวาลรัตน์. "การศึกษาเปรียบเทียบราชสำนักในสมัยรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6." วิทยานิพนธ์
 ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างราชสำนักของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระ
 พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในด้านโครงสร้าง ศึกษาความเป็นมาของราชสำนักไทยแต่โบราณ ลัทธิเทวราชา กฎมณ-
 ฑ์ยธรรมาล ประเพณีที่ยึดถือบางประการ ข้าราชการ ทั้งที่เป็นพระบรมวงศานุวงศ์และสามัญชน การจัดระเบียบ
 ราชการในพระราชสำนักโดยแบ่งเป็นฝ่ายหน้าและฝ่ายใน การใช้จ่ายเงิน วิเคราะห์สภาวะแวดล้อมของทั้ง 2 พระองค์
 เมื่อเสด็จเสวยราชย์ เพื่อนำมาพิจารณาหาสาเหตุความแตกต่างของราชสำนักทั้ง 2 รัชกาล ผลการศึกษาพบว่า ทักษะ
 และการวางพระองค์ของพระมหากษัตริย์จะเป็นเครื่องกำหนดลักษณะของพระราชสำนัก ความมั่นคงยืนยาวของ
 พระราชบัลลังก์ อันปรากฏจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงท่าทีการมองสถาบันพระมหากษัตริย์ของประชาชนที่เกิด
 ขึ้นเป็นลำดับ จากรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 และเพิ่มมากขึ้นในรัชสมัยต่อมา จนในที่สุดได้
 คลี่คลายไปในทางเล็ดล้มพระบรมราชาธิปไตยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

จุลดา งอนรต, ม.ล. "กำเนิดและความเป็นมาของลัทธิชาตินิยมในประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
 ศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513.

ศึกษากำเนิดและความเป็นมาของลัทธิชาตินิยมในประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น 3 สมัย คือ สมัยการ
 ปกครองในระบอบรัฐธรรมนูญ และลัทธิชาตินิยมในปัจจุบัน โดยเน้นหนักเฉพาะสมัยที่มีการปลุกฝังลัทธิชาตินิยม
 มากที่สุด คือ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และในสมัยที่จอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี
 รัชกาลที่ 2 ครั้ง ผลการวิจัยพบว่าลัทธิชาตินิยมนี้ กำเนิดโดยพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
 เจ้าอยู่หัว ทั้งนี้เพราะการนั้นบังคับจากประเทศมหาอำนาจในยุโรป ให้ต้องดำเนินวิเทศนโยบายเพื่อรักษาเอกราชของ
 ประเทศไว้ นอกจากนั้นก็เกิดจากอิทธิพลของการศึกษาที่ได้รับจากยุโรป ซึ่งทำให้ผู้ไปศึกษา ได้แนวความคิดใน
 เรื่องชาตินิยมกลับมา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปลุกฝังลัทธิชาตินิยมในหมู่คนไทย ทั้งโดยทางบท
 พระราชนิพนธ์และพระบรมราชาวาจาในโอกาสต่าง ๆ เพื่อปลุกใจคนไทยให้มีความสามัคคี มีความภาคภูมิใจใน
 ประเทศชาติของตนและพยายามยกระดับฐานะของประเทศให้เป็นที่รับรองของประเทศอื่น ๆ

ชัชวรัตน์ บัญญา. "พัฒนาการของลูกเสือไทย ตั้งแต่พุทธศักราช 2454 ถึง 2528." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นเรื่องพัฒนาการของลูกเสือไทย ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งในรัชกาลที่ 6 พ.ศ. 2454 มาจนถึงยุคปัจจุบัน โดยศึกษาด้านการบริหาร กิจกรรม ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน ซึ่งแบ่งระยะเวลาการศึกษาเป็น 6 ยุค คือ

1. ยุคก่อตั้ง (พ.ศ. 2454-พ.ศ. 2468) กล่าวถึงความเฟื่องฟูของกิจการในสมัยรัชกาลที่ 6
2. ยุคส่งเสริม (พ.ศ. 2468-พ.ศ. 2475) พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสนับสนุนงานลูกเสือเป็นอย่างดี มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ และเริ่มติดต่อกับลูกเสือนานาชาติ
3. ยุคประทับระยอง (พ.ศ. 2475-พ.ศ. 2482) เป็นช่วงที่ปลายรัชกาลที่ 7 กับ ต้นรัชกาลที่ 8 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล มีการตราพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2482 แต่กิจการลูกเสือไม่ค่อยก้าวหน้าเท่าที่ควร
4. ยุคสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2482-พ.ศ. 2489) แสดงถึงความอับเฉาของกิจการลูกเสือ ขาดผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน และทรัพย์สินของคณะลูกเสือแห่งชาติถูกโอนเป็นขององค์การยุวชนแห่งชาติ เพราะประเทศกำลังต้องการกำลังของเยาวชนเพื่อป้องกันประเทศในยุคนสงคราม
5. ยุคฟื้นฟู (พ.ศ. 2490-พ.ศ. 2503) หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เริ่มแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ได้มีการฟื้นฟูกิจการลูกเสืออีกครั้ง ทรัพย์สินต่าง ๆ ที่เคยตกเป็นขององค์การยุวชนแห่งชาติได้กลับมาเป็นของลูกเสือ มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ และมีการติดต่อกับลูกเสือนานาชาติ
6. ยุคก้าวหน้า (พ.ศ. 2504-พ.ศ. 2528) ในช่วงนี้รัฐบาลได้ให้การสนับสนุนงานของลูกเสือเป็นอย่างดี มีการเข้าร่วมประชุมสมัชชาลูกเสือนานาชาติ นับว่ากิจการของลูกเสือได้เจริญก้าวหน้าเป็นปึกแผ่นมั่นคง

ทรงศรี อัจจอรุณ. "การแก้ไขสนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิสภาพนอกอาณาเขตกับประเทศมหาอำนาจในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2502,

ศึกษาเรื่องการทำสนธิสัญญากับต่างประเทศในรัชสมัยของรัชกาลที่ 4 และสาเหตุของการทำสนธิสัญญาไม่เสมอภาค เปรียบเทียบสิทธิสภาพนอกอาณาเขตสมัยสมเด็จพระนารายณ์และสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การวางรากฐานปลดเปลื้องสิทธิสภาพนอกอาณาเขตของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชวิเทศบายเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขตของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว บทบาทของสหรัฐอเมริกาในฐานะผู้นำแก้ไขสนธิสัญญากับไทย การดำเนินการแก้ไขสนธิสัญญากับฝรั่งเศส อังกฤษ ญี่ปุ่น สิทธิสภาพนอกอาณาเขตระหว่างเยอรมันกับไทย และการทำสนธิสัญญาเสมอภาค ผลการศึกษาพบว่า นโยบายกำจัดสนธิสัญญาไม่เสมอภาคโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องสิทธิสภาพนอกอาณาเขตประสบความสำเร็จเพราะพระปรีชาสามารถของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 ตลอดจนคณะเสนาบดีของพระองค์ ที่ได้ทะนุบำรุงบ้านเมืองและดำเนินนโยบายต่างประเทศอันเฉลียวฉลาดสุขุมคัมภีรภาพ นำประเทศหลีกเลี่ยงมหาภัยจักรวรรดินิยม และหาทางผูกฐานะของประเทศให้กลับมีเอกราชทางการศาลโดยสมบูรณ์ จนสามารถยกเลิกข้อผูกพันทางสิทธิสภาพนอกอาณาเขตของต่างประเทศลงได้ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทิพย์สุนทร นาคธน. "บทละครพุดร้อยแก้ว พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว."

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.

รวบรวมและศึกษาบทละครพุดร้อยแก้วภาษาไทย ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์จากจินตนาการของพระองค์เอง จำนวน 21 เรื่อง วิเคราะห์แก่นเรื่องและรวบรวมข้อคิดเห็นที่ปรากฏอยู่ในเรื่อง ลักษณะต่าง ๆ ของตัวละคร บทสนทนา ส่วนเปรียบเทียบ คำและสำนวนที่แตกต่างจากภาษาปัจจุบัน และสำนวนที่คล้ายสำนวนภาษาต่างประเทศ รวบรวมข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรมที่ได้จากบทละคร ผลการวิจัยพบว่า นอกจากจะได้ทรงพระราชนิพนธ์พระราชนิพนธ์ และพระราชวิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องอันเนื่องมาจากเหตุการณ์หรือกิจการอันเกี่ยวกับประชากม และเรื่องที่เกิดจากพฤติกรรมแห่งสังคมไว้ในบทละคร ซึ่งทำให้ผู้ชมหรือผู้อ่านบทละครทราบพระราชประสงค์ พระราชนิยม และสภาพการณ์ในสมัยนั้นเป็นอย่างดีแล้ว ซึ่งทรงพระปรีชาสามารถในการทำให้บทละครพุดของพระองค์แลดูสมจริง จึงนับว่าทรงประสบความสำเร็จตามพระราชประสงค์ในอันที่จะทำให้บทละครพุดของพระองค์ ให้ทั้งความรื่นรมย์และหลักธรรมต่าง ๆ แก่ผู้ชมและผู้อ่าน

นันทนา พลอยแก้ว. "อิทธิพลของการละครตะวันตกในบทละครพุดพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต หน่วยศึกษาวรรณคดีเปรียบเทียบ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

ศึกษาอิทธิพลของการละครตะวันตก โดยเฉพาะการละครอังกฤษและฝรั่งเศสในบทละครพุด พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ศึกษาบทละครต้นฉบับ 13 เรื่อง เพื่อวิเคราะห์วิธีการในการแต่งบทละครพุดต้นฉบับ บทละครพุดประเภทแปล 2 เรื่อง และแปลจากบทละครตะวันตก 13 เรื่อง และบทละครพุดที่ทรงพระราชนิพนธ์ด้วยพระองค์เอง 20 เรื่อง เพื่อวิเคราะห์วิธีการที่ทรงนำมาใช้ในการพระราชนิพนธ์บทละครพุดภาษาไทย ผลการศึกษาพบว่าทรงสร้างเกณฑ์เฉพาะในการทำให้มีลักษณะเป็นไทยมากที่สุด เกณฑ์นี้ คือ ความสั้น ง่าย และความชัดเจนของบทละคร และความเข้ากับความเคยชินของผู้ชมไทย ซึ่งจะควบคุมและกำหนดการใช้วิธีการต่างๆ ที่มาจากการละครตะวันตกในบทละครไทย ดังนั้นบทละครพระราชนิพนธ์ จึงต้องมีลักษณะเป็นไทยเสมอและมีรูปแบบที่อาจสรุปได้คือ มีโครงเรื่องเป็นจุดเด่น การดำเนินเรื่องรวดเร็ว เน้นการคลี่คลายเรื่องมากกว่าการสนทนา มีเหตุการณ์และการกระทำของตัวละคร ที่เข้ากับความเคยชินและประเพณีของผู้ชมไทย มีวัตถุประสงค์อบรมสั่งสอนให้คนไทยประพฤติดีตามหลักศีลธรรม บางเรื่องปลุกใจให้คนไทยสามัคคี รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ประเทือง ทินรัตน์. "ศกุนตลา: การศึกษาเชิงวิเคราะห์ที่มาและความสัมพันธ์ระหว่างฉบับต่าง ๆ." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันออก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

ศึกษาวิเคราะห์ที่มาและความสัมพันธ์ระหว่างศกุนตลาฉบับต่าง ๆ โดย รวบรวมข้อมูลเรื่องศกุนตลาฉบับภาษาสันสกฤตและวรรณคดีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แปลเป็นภาษาไทยแล้วศึกษาวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบกันในด้านต่าง ๆ ศึกษาเปรียบเทียบพระราชนิพนธ์บทละคร "ศกุนตลา" ทั้ง 4 ส่วนของ ร. 6 โดยละเอียด ทำให้ได้

ข้อสรุปว่า “ศกุนตลา” ส่วนวันที่ 4 เป็นส่วนวันที่ดีที่สุด และพระราชนิพนธ์บทละครเรื่องศกุนตลามีความแตกต่างจากบทละครเรื่องอภิญาณศกุนตละของกาลิทาสในรายละเอียดปลีกย่อยบางประการ ทำให้ทราบถึงพระราชประสงค์ของ ร. 6 ที่ทรงมุ่งหวังให้ “ศกุนตลา” เป็นละครร่ำและละครร้องแบบไทย มิได้ทรงมุ่งหวังจะให้เป็นละครนาฏกะตามแบบต้นฉบับเดิม

ปราณี กล้าส้ม. “การแก้ปัญหาเศรษฐกิจเกี่ยวกับชาวนาโดยวิธีการสหกรณ์ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว.” วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

ในสมัยรัชกาลที่ 6 และที่ 7 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์นั้น ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจเนื่องจากสภาพดินฟ้าอากาศไม่อำนวย ผลผลิตทางการเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าวตกต่ำลงมาก ทำให้รัฐบาลขาดทั้งรายได้จากการส่งข้าวเป็นสินค้าออกและจากภาษีค่านา ประกอบกับเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำรุนแรงทั่วโลกในช่วง พ.ศ. 2473-2475 ทำให้ภาวะทางเศรษฐกิจยิ่งทรุดหนัก การแก้ไขปัญหานี้ได้เริ่มตั้งแต่รัชกาลที่ 6 โดยมีกลุ่มเสนาบดีเสนอให้แก้ปัญหาด้วยวิธีการสหกรณ์ เพื่อช่วยเหลือชาวนาในเรื่องเงินทุน ซึ่งรัฐบาลได้ทดลองตั้งสหกรณ์แบบโรไฟไฟเซนขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2459 ที่จังหวัดพิษณุโลก การสหกรณ์ขยายและได้ดำเนินต่อเนื่องมาจนถึงสมัยรัชกาลที่ 7 วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นภูมิหลังของการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะการจัดตั้งสหกรณ์ ตลอดจนการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงานว่าสามารถแก้ไขปัญหาล้าหลังของประเทศได้เพียงใด โดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึกและทรรศนะของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ที่มีต่อการจัดตั้งสหกรณ์ด้วย

พรเพ็ญ อันตระกูล. “การใช้จ่ายเงินแผ่นดินในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2453-68).”

วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

วิเคราะห์การจ่ายเงินแผ่นดินในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ศึกษาปัญหาการใช้จ่ายเงินแผ่นดินสำหรับการพัฒนาประเทศ โดยเน้นในด้านโครงสร้างของรายจ่าย อิทธิพล ซึ่งเป็นปัจจัยกระทบต่อการจ่ายเงิน รวมทั้งบทบาทสำคัญของที่ปรึกษาการคลัง สาเหตุการเกิดภาวะขาดแคลนเงินรายจ่ายในตอนปลายรัชสมัย วิธีการแก้ไขและผลการแก้ไข ศึกษาชนชั้นและระบบการผลิต ซึ่งจะแสดงความสามารถของรัฐบาลในการพัฒนาทรัพยากรและกระจายส่วนเหลือของการผลิตไปยังส่วนต่างๆ ของสังคม ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะบดบังกล่าวไม่ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพราะการจ่ายเงินแผ่นดินมิได้เสริมสร้างและก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศอันแตกต่างไปจาก โครงสร้างเดิมในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นอกจากนี้ยังมีพลังต้านทานจากสังคมเบื้องบนเพื่อกระบบการปกครองเดิมไว้ พลังนี้เองคือตัวเร่งการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการปกครองในรัชสมัยต่อมา

พิชัย สิงห์ทอง. “นโยบายส่งเสริมการเกษตรกรรม ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

ศึกษานโยบายการส่งเสริมการเกษตรกรรมในสมัยรัชกาลที่ 6 การดำเนินงานแก้ปัญหาความล้มเหลวทางด้านเกษตรกรรม อันสืบเนื่องมาจากความแปรปรวนของดินฟ้าอากาศในปี พ.ศ. 2453 และ พ.ศ. 2454 ซึ่งก่อให้เกิด

ปัญหาพระราชกรณียกิจเพราะขาดแคลนอาหาร เกิดโจรผู้ร้ายชุกชุม เกษตรกรยากจนและมีหนี้สิน เกิดโรคระบาด สัตว์เลี้ยง และเศรษฐกิจภายในประเทศตกต่ำในช่วงฝนแล้ง รัฐบาลแก้ปัญหาโดยการกำหนดนโยบายในการ ส่งเสริมการเกษตรกรรม โดยเฉพาะการทำนาในที่ราบภาคกลางของประเทศ การแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมของ เกษตรกร และการจัดตั้งโครงการชลประทาน ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมการเกษตรกรรมในรัชสมัยดังกล่าว ได้ผลไม่เต็มที่เท่าที่ควร ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะได้ปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะสภาวะของประเทศใน ขณะนั้นได้รับความกระทบกระเทือนจากสงครามโลกครั้งที่ 1 และเศรษฐกิจภายในประเทศตกต่ำ ตลอดจนการ ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน

อักษรพร ข้างแก้ว. "พุทธศาสนากับการก่อตั้งของรัฐไทยแบบใหม่ในสมัยรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

ศึกษาความเปลี่ยนแปลงทางพุทธศาสนา โดยเน้น ในแง่ความเปลี่ยนแปลงความคิดเกี่ยวกับพุทธศาสนา ของชนชั้นนำ ที่มีส่วนสัมพันธ์กับการก่อตั้งของรัฐแบบใหม่ในสมัยรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า ความคิดทางพุทธศาสนาที่เริ่มเปลี่ยนแปลงมาแต่สมัยต้นรัตนโกสินทร์ ได้เป็นรากฐานให้แก่การปรับตัวในทาง ความคิดของชนชั้นนำในสมัยรัชกาลที่ 5 เกิดการเปลี่ยนรูปของรัฐให้กลายเป็นรัฐแบบใหม่ สำหรับสมัยรัชกาลที่ 6 รัฐแบบใหม่ขยายตัวมากขึ้น แต่ยังมีปัญหา "การขาดเจตนาร่วมกันของชนในชาติ" พุทธศาสนาจึงได้มีบทบาทเป็น องค์ประกอบของ "อุดมการณ์ชาติ-ศาสนา-พระมหากษัตริย์" รวมไปถึงบทบาทในเชิง "คุณธรรมของสังคม" ถือเป็นเครื่องชี้นำความประพฤติของพลเมืองในชาติ พุทธศาสนาจึงเปลี่ยนฐานะจากการเป็นคำอธิบายในเชิงจักรวาล วิทยาของคนในรัฐจารีตสมัยต้นรัตนโกสินทร์มาสู่โลกทัศน์ของคนในรัฐแบบใหม่

มัทนา เกษมกล. "การวิเคราะห์ในเชิงประวัติศาสตร์เรื่องการเมืองและการปกครองในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2453-2468)." วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชา ประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

วิเคราะห์สภาพการเมืองและการปกครองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ว่าได้มีการ ปรับปรุง และพัฒนาการไปหรือไม่ อย่างไร การศึกษาได้ย้อนกลับไปถึง การปฏิรูปการปกครองในรัชกาล พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาแนวพระราชดำริทางการเมืองของพระบาท สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ตลอดจนบทบาทในการบริหารราชการแผ่นดินของพระองค์และเลยไปถึงการแก้ไข ปัญหาทางการเมืองในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ท้ายสุดเป็นบทวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง การเมืองการปกครองในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

ยุภาพร เจือจินดา. "เสื่อป่า : โครงสร้างขององค์กรและบทบาททางการเมือง." วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตร มหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

"เสื่อป่า" เป็นองค์กรที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงจัดตั้งขึ้นโดยมีพระราชประสงค์ที่จะ ให้พลเรือนทั้งที่เป็นข้าราชการ และมีได้เป็นข้าราชการที่ปรารถนาจะรับการฝึกหัดอย่างทหาร ได้มีโอกาสฝึกหัด

ระเบียบวินัย มีการบังคับบัญชาเป็นหมู่เหล่า มีความรู้ในวิชาทหารไว้เป็นกำลังในการป้องกันประเทศเมื่อถึงคราวจำเป็น โดยองค์การนี้ได้รับการจัดตั้งในรูปของกองอาสาสมัครมีชื่อว่า กองเสือป่า ซึ่งเป็นชื่อที่ใช้เรียกผู้สอดแนมในสงครามของไทยแต่โบราณ ผลของการจัดตั้งกองเสือป่าได้ก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในลักษณะต่าง ๆ ทั้งในสมัยรัชกาลที่ 6 และสมัยต่อ ๆ มา อาทิ เสือป่าเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้สึกราชาชาตินิยม เสือป่าเป็นกองทัพส่วนพระองค์ เสือป่าเป็นกองกำลังที่ขี้ขลาดมาเพื่อแข่งขันกับทหาร เป็นต้น วิทยานิพนธ์เล่มนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่ศึกษาวิเคราะห์ การดำเนินงานเกี่ยวกับเสือป่าของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วิจารณ์มูลเหตุและพระบรมราโชบายในการจัดตั้ง โครงสร้างขององค์กร บทบาททางการเมือง รวมทั้งผลกระทบของการจัดตั้งที่มีต่อการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

สนธิ เตชานันท์. “แนวพระราชดำริทางการเมืองในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ศึกษาเฉพาะกรณี การพัฒนาการเมืองโดยกระบวนการปกครองท้องถิ่น (พ.ศ. 2453-2468).” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

ศึกษาถึงแนวพระราชดำริทางการเมืองในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในส่วนของการปกครองท้องถิ่น เนื่องจากมีข้อสรุปจากการวิจัยที่ผ่านมาแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรกเชื่อว่าพระองค์ท่านมีพระราชดำริทางการเมือง สมบูรณาญาสิทธิราช ประเด็นหลังเชื่อว่า ทรงมีพระราชดำริทางการเมือง ประชาธิปไตย จากการศึกษาพบว่าพระราชดำริการปกครองท้องถิ่นเป็นผลเนื่องจากการที่ทรงตระหนักถึงความนิยมการเมืองประชาธิปไตยของมหาชนของโลก ซึ่งทรงเห็นว่าประเทศไทยก็จะต้องเป็นเช่นนั้นในอนาคต แต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองในทันทีเป็นเรื่องที่ไม่อาจทำได้ จึงได้มีพระราชดำริจะเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยใช้กระบวนการปกครองท้องถิ่น ทำให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา การจัดตั้งเมืองจำลองเพื่อทดลองปกครองตนเอง หลักฐานเอกสารที่สำคัญที่สุด ก็คือ บันทึกความเห็นเรื่องการจัดมิวนิซิเปิลตี ของกระทรวงนครบาล พระราชดำริดังกล่าวมิได้บรรลุผล เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคหลายประการ แต่ก็เป็นเรื่องยืนยันว่า พระองค์มิได้ทรงมีพระบรมราโชบายที่จะรักษาพระราชอำนาจตามระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชให้คงอยู่ชั่วนานแต่อย่างใด

สมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์. “บทบาทของประเทสมหาอำนาจตะวันตกในการสร้างทางรถไฟของประเทศไทย ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

วิเคราะห์นโยบายต่างประเทศและการบริหารกิจการบ้านเมืองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยใช้กรณีศึกษาการสร้างทางรถไฟของประเทศไทย เริ่มศึกษาจากสาเหตุและปัจจัยที่ชักนำให้เกิดกิจการรถไฟในสมัยรัชกาลที่ 5 วิธีการที่ชาวตะวันตกเข้ามาร่วมดำเนินการสร้างทางรถไฟ ปัญหาต่าง ๆ ของการร่วมดำเนินงาน ตลอดจนนโยบายและวิธีการของรัฐบาลไทยสมัยปลายรัชกาลที่ 6 ในการกำจัดอิทธิพลของชาวตะวันตก ทำให้กิจการรถไฟได้ตกเป็นของคนไทย นอกจากนี้ยังได้สรุปการทำงานของเจ้ากรมรถไฟชาวต่างประเทศ และจำแนกลักษณะความสนใจของประเทสมหาอำนาจตะวันตกต่อกิจการรถไฟไทย รวมทั้งวิเคราะห์ผลของการที่ประเทศเหล่านั้นเข้ามามีบทบาทในการสร้างทางรถไฟแห่งประเทศไทย

สุรีย์ ทรัพย์สุนทร. “พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับแนวพระราชดำริทางค่านพระพุทธรศาสนาที่มีต่อการดำเนินการปกครองประเทศ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ พระองค์ได้ทรงตระหนักถึงความสำคัญของพระพุทธรศาสนา โดยทรงมีพระราชดำรินำหลักพระพุทธรศาสนาเป็นกุศโลบายในการดำเนินการปกครองประเทศ ก่อให้เกิดการยอมรับในอำนาจและความชอบธรรม ดังจะเห็นได้ว่า พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์หนังสือบทความที่เกี่ยวข้องกับธรรมะ เป็นจำนวนมากเพื่อเผยแพร่พระพุทธรศาสนาแก่ประชาชน และที่สำคัญคือ ใช้พระพุทธรศาสนาช่วยสร้างเสถียรภาพและความชอบธรรมให้กับสถาบันพระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบราชาธิปไตย งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาแนวทางในการนำหลักพระพุทธรศาสนาใช้ในการปกครองประเทศตลอดเวลา 15 ปี ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งสรุปได้ว่าพระพุทธรศาสนาเป็นปัจจัยอันสำคัญที่ทำให้การดำเนินการปกครองประเทศในรัชสมัยของพระองค์ที่ประสบปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อยและราบรื่นขึ้น

อัจฉราพร กมฺพพิสัย. “กบฏ ร.ศ. 130 : ศึกษากรณีการปฏิรูปทางการปกครองและกลุ่ม ‘ทหารใหม่’.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

ศึกษาและวิเคราะห์การปฏิรูปการปกครองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในฐานะที่เป็นปัจจัยหนึ่งของเหตุการณ์ ร.ศ. 130 ศึกษาถึงแนวความคิด ค่านิยมของกลุ่มทหารใหม่ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันข้าราชการในยุคหลังการปฏิรูปประเทศ ศึกษาและวิเคราะห์ภาวะการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในช่วงก่อนเกิดกบฏ และศึกษาถึงกลุ่มผู้ก่อการในฐานะที่เป็นกลุ่มข้าราชการในยุคใหม่ที่มีความคิดปฏิริยาต่อสถาบันการปกครองดั้งเดิมของไทย ผลการศึกษาพบว่า ทหารอาชีพเป็นองค์กรที่ได้รับการพัฒนามากที่สุดในบรรดาองค์กรใหม่ๆ ในสมัยรัชกาลที่ 5 ทั้งในรูปแบบและความคิด ทหารแบบใหม่เป็นสิ่งจำเป็นในยุคของการรวมชาติ ผลประโยชน์ของชาติกับผลประโยชน์ของกองทัพเป็นเรื่องที่แยกกันไม่ออก จึงทำให้ทหารสรุปว่า การพัฒนาประเทศต้องมุ่งที่การพัฒนากองทัพเป็นลำดับแรก กบฏ ร.ศ. 130 เป็นตัวอย่างความขัดแย้งระหว่างกลุ่มทหารใหม่ที่มีความคิด ความต้องการให้สภาพชีวิต บ้านเมือง ทัดเทียมอารยประเทศกับผู้ปกครองที่ยังยึดทัศนคติและนโยบายอนุรักษ์นิยม จึงเกิดการรวมตัวเพื่อเตรียมการปฏิวัติในปี ร.ศ. 130 (2454) หากแต่การปฏิวัติยังมีได้เริ่มขึ้นเพราะถูกทางราชการจับกุมได้เสียก่อน ทหารกลุ่มนี้จึงถูกเรียกว่าเป็น กบฏ ในที่สุด

อัญชลากรณี โกมลเสวิน. “ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2453-2468).” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์กับต่างประเทศของไทยตลอดระยะเวลา 15 ปี ของรัชกาลที่ 6 ในรายละเอียดและลักษณะการดำเนินความสัมพันธ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และค่านอื่น ๆ ผลการวิจัยแสดงถึงความพยายามของรัฐบาลในการดำเนินการทุกวิถีทาง เพื่อให้ได้มาซึ่งการรับรองจากนานาประเทศว่า ไทยก็เป็นรัฐอธิปไตยอย่าง

สมบูรณ์ และมีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศ ความสำเร็จในการดำเนินนโยบายการทูตที่ฉลาดหลักแหลมและเหมาะสมกับเหตุการณ์ ได้ยังผลให้ประเทศไทยเข้าร่วมในสังคมนานาชาติอย่างมีความเสมอภาคและศักดิ์ศรีเป็นประเทศเอกราชเพียงประเทศเดียวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ไม่เคยตกอยู่ใต้การปกครองของมหาอำนาจตะวันตกใดเลย ผู้วิจัยเห็นว่า ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของความสัมพันธ์กับต่างประเทศ จากความมีคตินของความไม่เสมอภาคในทางปฏิบัติมาสู่แสงสว่างแห่งความเท่าเทียมกันอีกวาระหนึ่ง นับว่ารัฐบาลสมัยนี้ประสบผลสำเร็จในการดำเนินนโยบายต่างประเทศสมดังความมุ่งหมายที่ตั้งไว้

บรรณานุกรมวิทยานิพนธ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

- ไชแสง ศุขะวัฒน์. "การศึกษาอิทธิพลของสถาปัตยกรรมตะวันตกที่มีต่อแบบอย่างของงานสถาปัตยกรรมในประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2208-2475." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- แจ่มจันทร์ วงศ์วิเศษ. "การปรับปรุงกองทัพบกของไทย พ.ศ. 2394-2475." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- ชัยโณม สุนทรสวัสดิ์. "การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับกิจการป่าไม้ทางภาคเหนือของไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2439 ถึง พ.ศ. 2475." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- ชุมพล แนวจำปา. "การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจบริเวณกลุ่มแม่น้ำมูลตอนบน พ.ศ. 2443-2468." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- คารารัตน์ เมตาวิกานนท์. "โศภณกับนโยบายของรัฐบาลไทย พ.ศ. 2411-2503." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ. "การผลิตและการค้าข้าวในภาคกลางตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 จนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 (พ.ศ. 2411-2475)." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- นันทา วิศิษฐ์โสภณ. "การเลื่อนชั้นทางสังคมของนักเรียนไทยที่ได้ทุนเล่าเรียนหลวงไปศึกษา ณ ต่างประเทศในสมัยรัชกาลที่ 6 และรัชกาลที่ 7." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- บุญธรรม อินทร์จันทร์. "การปฏิรูปมัธยมศึกษาในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ พ.ศ. 2435-2475 : การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- ผะอบ จึงแสงสถิตย์พร. "ปัญหาการขุดคอคอดกระ (พ.ศ. 2394-2482)." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

- พรณี อวนสกุล. "กิจการเหมืองแร่ที่บุกกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจภาคใต้ของประเทศไทย พ.ศ. 2411-2474." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- พัชรินทร์ เบียมสมบุญ. "การปฏิรูปกฎหมายของประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2411 จนถึง พ.ศ. 2478." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- พูนเกษ จันทกานนท์. "ประวัติความเป็นมาและการขยายตัวทางการค้าของชาวจีนในกรุงเทพมหานคร ระหว่าง พ.ศ. 2398-2475." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- มณีรัตน์ แยมประเสริฐ. "บทบาททางด้านการบริหารราชการแผ่นดินของเจ้าพระยามหาเสนา (ปั้น สุขุม) ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- มลิวัดย์ กงเจริญ. "บทบาทและกิจการทหารเรือไทยสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- เขาวรัตน์ พุฒิมานรดีกุล. "การเปลี่ยนแปลงของกรุงเทพฯ ในช่วงรัชกาลที่ 5-7 และผลกระทบต่อประชาชน." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- รสสุคนธ์ จรัสศรี. "บทบาทของข้าราชการชาวต่างประเทศในกรมตำรวจในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- รัตนา ไชยธรรมพราย. "นิราศค่ากลอนสมัยรัตนโกสินทร์ตั้งแต่รัชกาลที่ 5 ถึงรัชกาลปัจจุบัน : การศึกษาเชิงวิเคราะห์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ราตรี วานิชลักษณ์. "ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเยอรมนี ตั้งแต่ พ.ศ. 2405-2460." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- ละออทอง อัมรินทร์รัตน์. "การส่งนักเรียนไปศึกษาต่อต่างประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2411-2475." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- วารุณี ไอสถารมย์. "การศึกษาในสังคมไทย พ.ศ. 2411-พ.ศ. 2475." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- ศรีสุพร ช่างสกุล. "ความเปลี่ยนแปลงของคณะสงฆ์ : ศึกษากรณีธรรมยุติกนิกาย (พ.ศ. 2368-พ.ศ. 2464)." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- ศิริพันธ์ บุญศิริ. "บทบาททางการทหารและการเมืองของสมเด็จพระเจ้าฟ้า พระบรมวงศานุวงศ์โลกประชานาถ." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- ศิริรัตน์ นิลละคุปต์. "การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์เรื่องประชาธิปไตยในประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2507.

- สุทธิพันธ์ ชุทรานนท์. "การเก็บภาษีอากรและผลกระทบต่อสังคมไทย พ.ศ. 2416-2475." วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- สุนทรী อาสะไวย์. "การพัฒนาระบบชลประทานในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2431 ถึง พ.ศ. 2493." วิทยา
นิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- สุพรรณิ วราทร. "ประวัตินวนิยายไทยตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 5 ถึงสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475."
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.
- สุภาภรณ์ จรัสพันธ์. "ภาษีฝิ่นกับนโยบายต้านการคลังของรัฐบาลไทย พ.ศ. 2367-2468." วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- สุรางค์ศรี ตันเสียงสม. "ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุ
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
แผนกวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- สุรีย์ เลียงแสงทอง. "การศึกษาวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจเมืองภูเก็ต ระหว่าง พ.ศ. 2396-2475." วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- อรทัย เทศศิริ. "การถือครองที่ดินในประเทศไทย พ.ศ. 2444-2475 : ศึกษาเฉพาะกรณีมณฑลกรุงเทพ ฯ."
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- อุษา ชัยไชฉชัย. "การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ไทยในระยะปี 2432-2490." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย